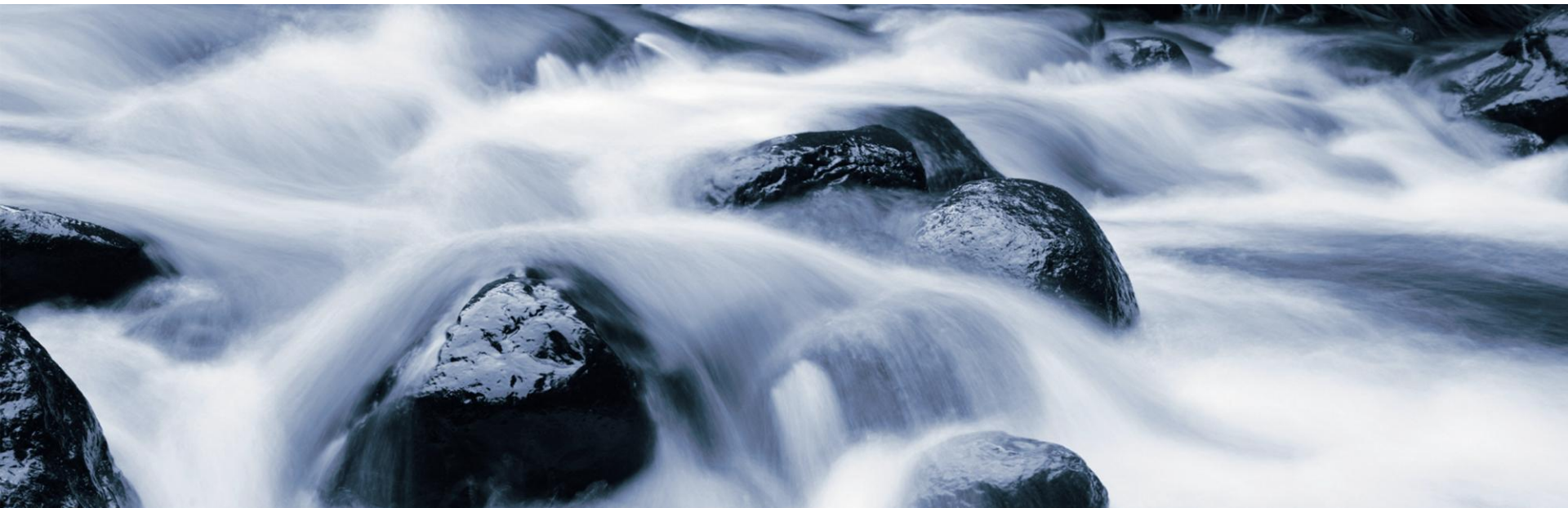

Uwarunkowania planistyczne i prawne realizacji inwestycji hydroenergetycznych

Warszawa, 27. 10. 2011 r.,
Konferencja „Dziś i jutro energetyki wodnej w Polsce i w Unii Europejskiej”

I. WPROWADZENIE

Woda jest za strategicznym zasobem narodowym
ustawa z dnia 6 lipca 2001 r.
o zachowaniu narodowego charakteru
strategicznych zasobów naturalnych kraju.

Woda - podstawowy element środowiska, od którego zależy:

- 1.funkcjonowanie przyrody,
- 2.rozwój gospodarczy kraju i jego poziom cywilizacyjny,
- 3.stwarza możliwości i potencjał do funkcjonowania oraz rozwoju wszystkich sektorów gospodarki narodowej

Gospodarcze wykorzystanie wód wynika z potrzeb wodnych ludności i gospodarki, jest bezpośrednio związane z poziomem rozwoju kraju, a potrzeby wodne wynikają bezpośrednio z sektorowej polityki gospodarczej kraju.

Energetyka wodna jest jednym z elementów polityki energetycznej, jako polityki sektorowej państwa będącej w gestii resortu gospodarki.

Energia spadku wód (energia wodna) uznawana jest za odnawialne źródło energii uzyskiwane z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych.

Energetyczne wykorzystanie wód uwarunkowane jest:

–zgodnością z zasadami gospodarowania wodami, sposób energetycznego korzystania z wód powinien zapewniać optymalne wykorzystanie potencjału hydroenergetycznego, w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony.

KZGW

Krajowy Zarząd
Gospodarki Wodnej

Uwarunkowania planistyczne i prawne realizacji inwestycji hydroenergetycznych

II. UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE

**Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE
z dnia 23 kwietnia 2009 r.**

***w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych
zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz
2003/30/WE,***

zakłada zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie energii
finalnej w 2020 r:

dla Unii Europejskiej do **20%,**

dla Polski **15%.**

Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych opracowany przez Ministra Gospodarki w 2010 r., przewiduje że w roku 2020 produkcja energii przez energetykę wodną wyniesie:

2970 GWh/rok przy mocy 1150 MW

wg. stanu na rok 2009 wynosiła:

2375 GWh/rok przy mocy 946 MW

Przewidywany wzrost: 595 GWh

204 MW

Realizacja

MEW – Szonowo- 0,5 MW, Michałowo- 0,5 MW

Świnna Poręba- 4,5 MW,

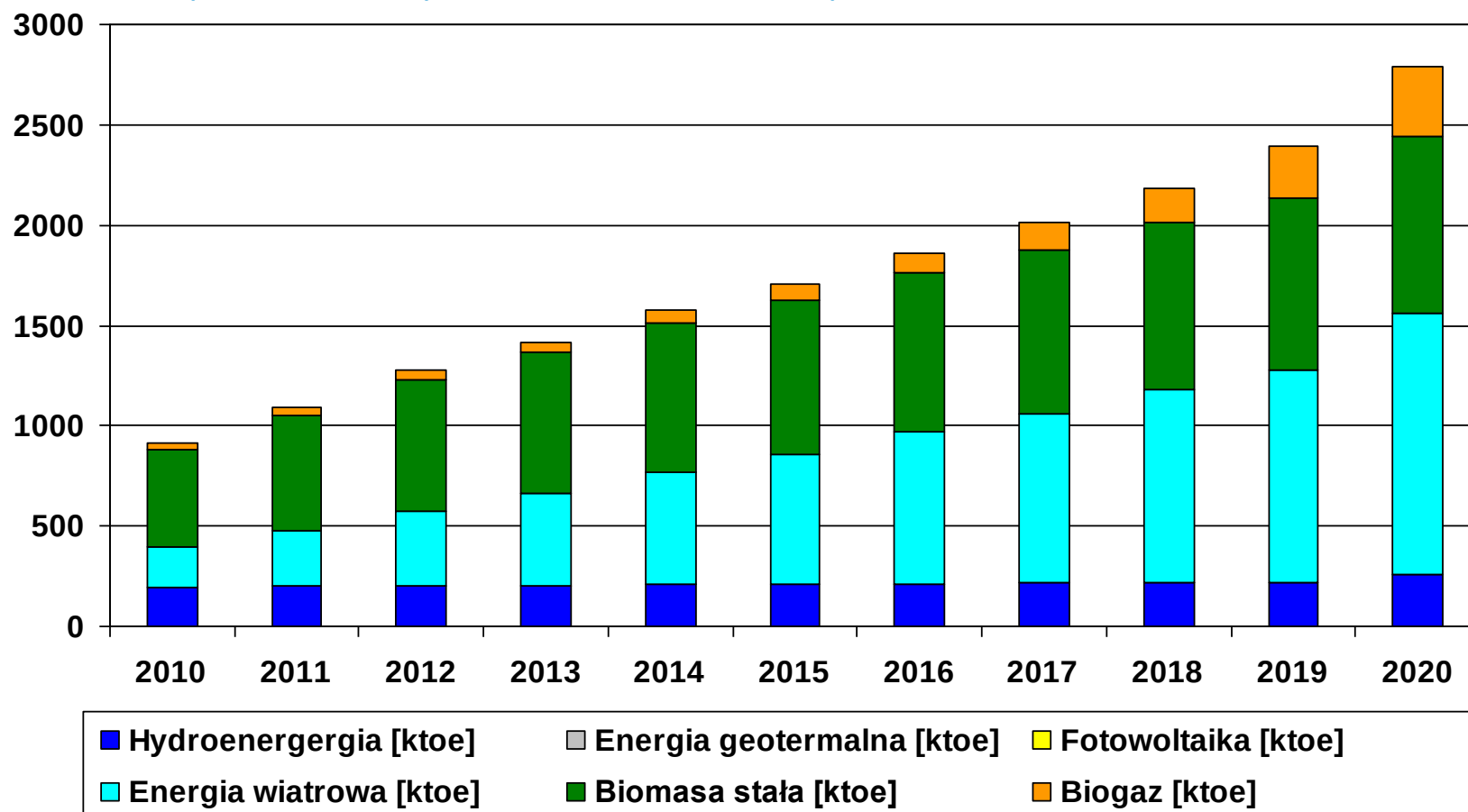
Malczyce- 7,57 MW

realizowane przez różnych inwestorów - Niepołomice

Duże EW– Nieszawa- 46,4 MW (wg. Hydroprojekt, 2008)

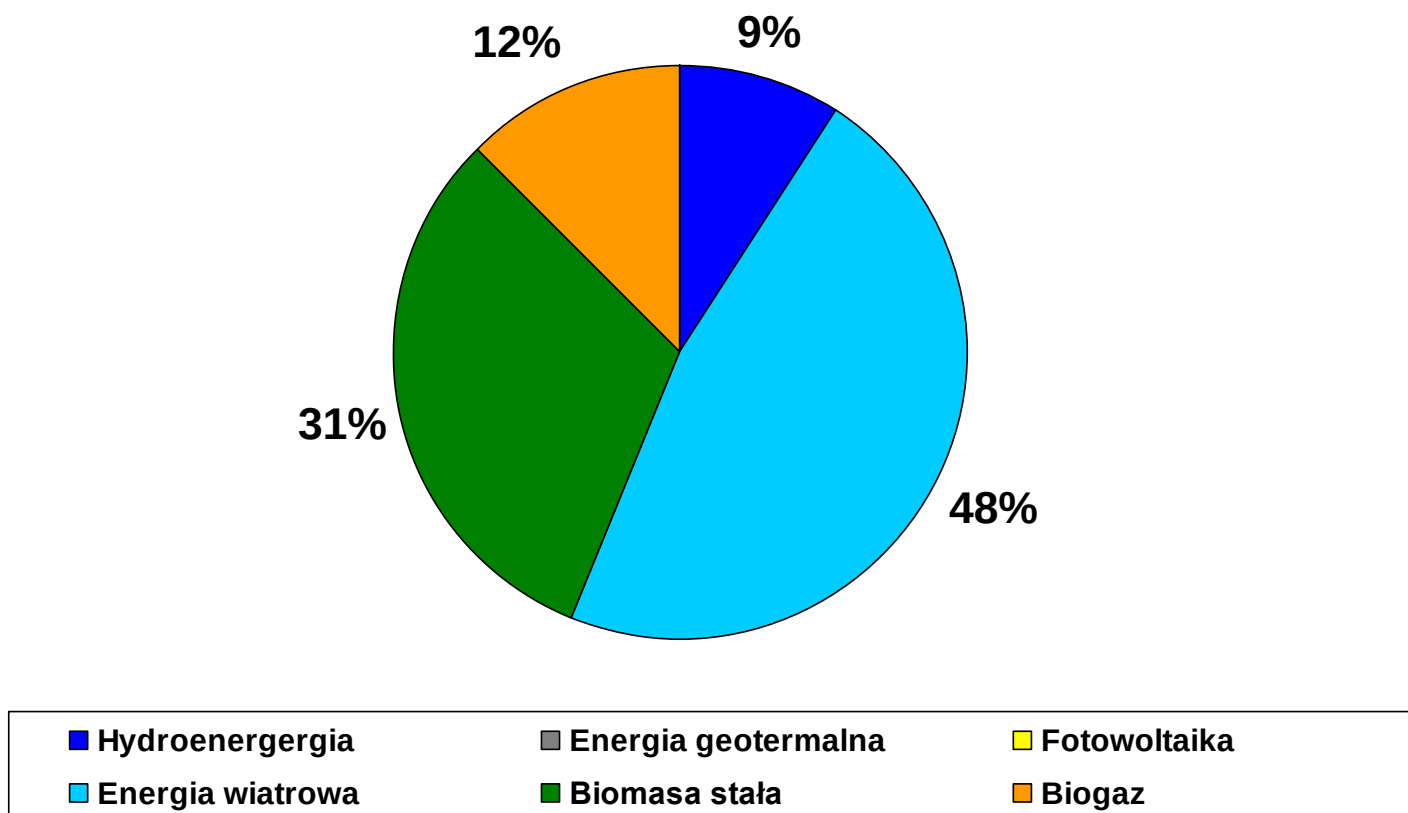
Uwarunkowania planistyczne i prawne realizacji inwestycji hydroenergetycznych

Przewidywane zużycie energii ze źródeł odnawialnych w sektorze elektroenergetyki w perspektywie 2010-2020 w podziale na poszczególne technologie [ktoe] wg Krajowego planu działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych - dane i opracowanie wykresu Ministerstwo Gospodarki.

Uwarunkowania planistyczne i prawne realizacji inwestycji hydroenergetycznych

Przewidywany podział sektora elektroenergetyki OZE na poszczególne technologie w roku 2020 wg Krajowego planu działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych – dane i opracowanie wykresu Ministerstwo Gospodarki.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

KRAJOWY PLAN DZIAŁAŃ

Działanie 4.1.

Ocena możliwości energetycznego wykorzystania istniejących urządzeń piętrzących, stanowiących własność Skarbu Państwa, poprzez ich inwentaryzację, ramowe określenie wpływu na środowisko oraz wypracowanie zasad ich udostępniania

Za realizację działania odpowiedzialni są:

- Minister właściwy ds. gospodarki wodnej
- Minister właściwy ds. środowiska
- Minister właściwy ds. rozwoju wsi
- Minister właściwy ds. Skarbu Państwa

Działanie 4.1

- 1. Inwentaryzacja urządzeń piętrzących** stanowiących własność Skarbu Państwa, wg kryteriów wypracowanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska i ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi – **2011 r.**
- 2. Analiza skompensowanego wpływu energetyki wodnej na środowisko** (ocena istniejącej zabudowy hydrotechnicznej, istniejące i projektowane formy ochrony przyrody, stan ichtiofauny) – **2011 r.**
- 3. Wskazanie istniejących piętrzeń będących własnością Skarbu Państwa**, które ze względu na interes Skarbu Państwa oraz uzasadniony interes użytkowników wód mogą być wykorzystane na cele energetyczne przez podmioty wykonujące prawa właścicielskie w stosunku do wód – **2012 r.**
- 4. Wypracowanie zasad udostępniania** istniejących urządzeń piętrzących, stanowiących własność Skarbu Państwa, na cele energetycznego korzystania z wód podmiotom innym niż podmioty wykonujące prawa właścicielskie w stosunku do wód – **2012 r.**

**Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
z dnia 23 października 2000 r. (Ramowa Dyrektywa Wodna)**

***ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej
wyznacza ramy polityki wodnej Wspólnoty Europejskiej.***

Do 2015 roku należy osiągnąć:

- dobry stan ekologiczny przez wody powierzchniowe i dobry stan chemiczny i ilościowy przez wody podziemne;
- dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny przez silnie zmienione lub sztuczne jednolite części wód.
- ✓ Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy
- ✓ Program wodno-środowiskowy kraju

Cele środowiskowe zdefiniowano w artykule 4 dyrektywy, transponowanym do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw.

Integralną częścią celów środowiskowych, wymienionych w art. 4 RDW są tzw. derogacje (odstępstwa od celów środowiskowych)

Derogacje czasowe – dobry stan wód w uzasadnionych przypadkach może zostać osiągnięty najpóźniej do 2021 lub 2027 roku (art. 4.4)

- ✓ Ustalenie **celów mniej rygorystycznych** (art. 4.5)
- ✓ **Czasowe pogorszenie stanu wód** (okoliczności o charakterze naturalnym, działanie siły wyższej, np. powodzie i susze, nagłe zdarzenia) (art. 4.6)
- ✓ **Nieosiągnięcie celów środowiskowych ze względu na realizację nowych inwestycji** stanowiących priorytet społeczny, (art. 4.7)

Nieosiągnięcie celów ze względu na realizację nowych inwestycji

art. 4.7 określa okoliczności, w jakich dopuszcza się nieosiągnięcie celów RDW

(art. 38j ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne, oraz niektórych innych ustaw)

„1. Dopuszczalne jest nieosiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz niezapobieżenie pogorszeniu stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz dobrego potencjału ekologicznego sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych,, jeżeli:

- 1) jest ono skutkiem nowych zmian właściwości fizycznych tych wód albo*
- 2) niezapobieżenie pogorszenia się stanu tych wód ze stanu bardzo dobrego do dobrego jest wynikiem nowych działań człowieka, zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju i niezbędnych dla rozwoju społeczeństwa.*

2. Dopuszczalne jest nieosiągnięcie dobrego stanu oraz niezapobieżenie pogorszeniu stanu jednolitych części wód podziemnych, jeżeli jest ono skutkiem:

- 1) nowych zmian właściwości fizycznych jednolitych części wód powierzchniowych albo*
- 2) zmian poziomu zwierciadła tych wód.*

„3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) *podejmowane są wszelkie działania, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód;*
- 2) *przyczyny zmian i działań, o których mowa w ust. 1 i 2, są szczegółowo przedstawione w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza;*
- 3) *przyczyny zmian i działań, o których mowa w ust. 1 i 2, są uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym, a pozytywne efekty dla środowiska i społeczeństwa związane z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem przeważają nad korzyściami utraconymi w następstwie tych zmian i działań;*
- 4) *zakładane korzyści wynikające ze zmian i działań, o których mowa w ust. 1-3, nie mogą zostać osiągnięte przy zastosowaniu innych działań, korzystniejszych z punktu widzenia interesów środowiska, ze względu na negatywne uwarunkowania wykonalności technicznej lub nieproporcjonalnie wysokie koszty w stosunku do spodziewanych korzyści.”*

Ramowa Dyrektywa Wodna

<http://www.rdw.org.pl/> , zakładka: Materiały, metodyki i opracowania

Zasady weryfikacji przesłanek z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w odniesieniu do przedsięwzięć przeciwpowodziowych realizowanych w stanie prawnym obowiązującym przed i po 18 marca 2011 r.

<http://www.rdw.org.pl/download/zasady-weryfikacji-przeslanek-z-art4-ust7-ramowej-dyrektywy-wodnej.pdf>

Wspólna strategia wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej
Wytyczne nr 20
Wytyczne dotyczące wyłączeń z realizacji celów środowiskowych

<http://www.rdw.org.pl/download/wytyczne-dotyczace-wylaczen-z-realizacji-celow-srodowiskowych.pdf>

III. UWARUNKOWANIA PRAWNE

UWARUNKOWANIA PRAWNE – realizacja zamierzenia związanego z energetycznym wykorzystaniem wód wymaga zgodności w szczególności z przepisami ustaw:

- o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r.
- o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.
- Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r.
- o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r.
- Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.
- Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r.
- Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r.

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – reguluje kwestie związane z uzyskaniem:

- **decyzji środowiskowej,**
- **wymogów przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszar Natura 2000**

poprzedzających realizację przedsięwzięcia związanego z energetycznym wykorzystaniem wód (budowa elektrowni wodnej).

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – reguluje kwestie związane z ustalaniem zasad zagospodarowania i zabudowy terenów.

- dokonanie oceny zgodności przedsięwzięcia z obowiązującymi **miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego**,
- uzyskanie **decyzji o warunkach zabudowy**.

Ustawa o gospodarce nieruchomościami reguluje kwestie udostępniania nieruchomości SP w tym urządzeń wodnych na cele energetyczne.

Ustawa *Prawo wodne* reguluje kwestie:

- korzystania z zasobów wodnych – korzystanie z wód do celów energetycznych jest szczególnym korzystaniem z wód,
- wykonania urządzeń wodnych, umożliwiających wykorzystanie wód do produkcji energii,
- zajęcia gruntów pokrytych powierzchniowymi wodami płynącymi, inwestor zobowiązany jest do zawarcia z reprezentantem Skarbu Państwa (dyrektor RZGW, marszałek województwa) umowy oddania w użytkowanie tych gruntów.

Ustawa *prawo budowlane* – reguluje kwestie związane z procesem budowlanym.

- pozwolenie na budowę,
- pozwolenie na użytkowanie.

Ustawa *prawo energetyczne* – w zakresie wytwarzania energii elektrycznej.

- obowiązek dokonanie przyłączenia do sieci,
- uzyskanie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej.

IV. PODSUMOWANIE

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej wspiera rozwój energetyki wodnej i prezentuje stanowisko:

- rozwój energetyki wodnej powinien bazować na wykorzystaniu **istniejących** piętrzeń,
- budowa nowych urządzeń piętrzących uwarunkowana jest uzasadnionymi społecznie i ekonomicznie potrzebami w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałania skutkom suszy oraz zaopatrzenia w wodę, a energetyczne wykorzystanie wody należy traktować jako **dodatkową korzyść** z funkcjonowania piętrzenia.

Budowa piętrzeń, których celem wiodącym byłoby wykorzystanie hydroenergetyczne, powinna być realizowana jedynie w sytuacji gdy przedsięwzięcie nie wpłynie **na pogorszenie stanu wód**.

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej wspiera rozwój energetyki wodnej czego wyrazem są Listy Intencyjne

20 sierpnia 2009

LIST INTENCYJNY O WSPÓŁPRACY o współpracy w zakresie budowy i energetycznego wykorzystania **stopnia w Nieszawie** – pomiędzy KZGW a Spółką ENERGA SA

18 października 2011

LIST INTENCYJNY O WSPÓŁPRACY o współpracy w zakresie budowy i **energetycznego wykorzystania stopnia Niepołomice** - pomiędzy KZGW a Spółką MEW S.A oraz Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Niepołomickiej

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ